

[Martin Sørensen (Peterslund).]

lejet er af en saadan Beskaffenhed, at det kan danne Basis for Stiftelsen af et Mergelselskab i Henhold til Mergellovens Regler. Der betales fuld Erstatning for Tab og Ulempe.

Den næste nye Bestemmelse findes i § 3, der giver Mergelselskaber Ret til at fordrø Mergellejer, Arealer til Aflæsningspladser, Veje eller Arealer til Veje afstaaet til midlertidig Brug for højst 10 Aar for Mergellejer og højst 5 Aar for Aflæsningspladser. Der ydes fuld Erstatning for Tab og Ulempe. I Praksis vil det antagelig forme sig saaledes, at der træffes mindelig Overenskomst om Brug af Mergellejer og Arealer. Alene Lovens Tilstedeværelse vil opfordre til Indgaaelse af saadanne mindelige Overenskomster. Bestemmelsen er nødvendiggjort af, at det i mange Tilfælde ikke er Ejeren af Mergellejet, der forhandler med Mergelselskabet om Udnyttelse af Mergellejet, men en Entreprenør, som har opnaaet Kontrakt med Ejeren om Udnyttelsen, og som derfor kan stille sine Betingelser for at overlade Lejet til Mergelselskabet. Dette Spørgsmaal løses ved Lovforslagets § 2.

Bestemmelsen i § 5 gaar ud paa, at der til Bistand for Landvæsenskommissionen og for at sikre en ensartet Fremgangsmaade i alle Jurisdiktioner skal tilstilles Kommissionen en Erklæring over Planen for Merglingen og Forslag om Udøvelse af Kontrollen med Planens Gennemførelse. Erklæringen afgives af en af Ministeren dertil godkendt Institution eller Person.

§§ 6 og 9 vedrører Tinglysning af Mergelforpligtelsen paa de enkelte Ejendomme. Det foreslaas, at Tinglysningen alene skal gaa ud paa, at der paahviler de paagældende Ejendomme Mergelforpligtelse i Henhold til Landvæsenskommissionens Kendelse, medens Beløbet ikke skal tinglyses. Til Genæld faar Bestyrelsen Forpligtelse til at oplyse Gældens Størrelse. De foreslaaede Tinglysningsbestemmelser er enslydende med Bestemmelserne i § 3 i Mergelloven af 16. Maj 1934 og betyder meget store Besparelser for Mergelselskaberne. Det samme er Tilfældet med Bestemmelsen i § 11, hvorefter det tillades Sognefogeden at foretage Udpantning for Beløb indtil 500 Kr.

§ 9 bestemmer, at Landvæsenskommissionen skal bestaa, indtil Selskabet har betalt sin Gæld og kan opløses.

I § 11 foreslaas, at Parceller kan udstykkes og frigøres for Mergelforpligtelsen, ligesom en merglet Ejendom kan udtræde af Selskabet mod at betale sin Part af Gælden. Denne nye Bestemmelse om Parcel-

udstyknung og Udtrædelse af Selskabet er en meget stor Forbedring af de gældende Regler og har længe været ønsket af Selskaberne og deres juridiske Raadgivere.

Foruden de nævnte principielle Ændringer er der adskillige andre, som er af mere formel juridisk Interesse. I øvrigt kan jeg henvise til den Tale, som den højtærede Minister for Landbrug og Fiskeri holdt ved Forslagets Fremsættelse, og hvori han gjorde udførligt Rede for Forslaget.

Der er Grund til at udtale en Anerkendelse af de udførlige vejledende Bemærkninger, der er knyttet til Lovforslaget, og som gør det lettere for Rigsdagen at tage Stilling til Lovforslaget, samtidig med at disse Bemærkninger ved deres Klarhed og Udførlighed overflødigger Forespørgsler til Administrationen om Forstaaelsen af de nye Bestemmelser.

Naar der i de senere Aar har fundet en stor Stigning Sted i Avlen af Afgrødeenheder paa den danske Jord, skyldes det, uanset andre Fremskridt i Planteavl, den Omstændighed, at Landmændene trods Krig og Krise har optaget og fortsat den kollektive Mergling gennem Foreninger, og at Regering og Rigsdag har givet denne Form for Mergling sin Anerkendelse og Støtte ud fra den rigtige Betragtning, at det er en Samfundsopgave at forøge Avlen paa dansk Jord og i størst mulig Grad gøre Landet uafhængigt af udenlandske Tilførsler.

Dernæst vil jeg gerne nævne, at det forhaabentlig vil lykkes fremdeles at faa Benzintilførsler, saaledes at Udkørselen af Mergel kan fortsættes i fornødent Omfang i den kommende Tid. Der er nogen Bekymring i Mergelkredse angaaende dette Spørgsmaal.

Til det ærede 18de tingvalgte Medlem (J. R. Poulsen), som mente, at det kunde have Betydning, at man havde haft Adgang til at indanke Spørgsmaalene om Undersøgelse af Mergellejer og Vejadgang for Overlandvæsenskommissionen, vil jeg gerne sige, at Bestemmelsen om Overlandvæsenskommissionen for første Gang er indsat i Mergelloven ved denne Revision her, og jeg maa anse det for at være en Forringelse af Loven, at den overhovedet er kommet ind. Men naturligvis, naar man gør Indgreb i velerhvervede Rettigheder, maa man ogsaa give de Borgere, det gaar ud over, al den Beskyttelse, man formaar at give dem. Der er, synes jeg, meget stor Forskel paa at overtage Undersøgelsen af Lejer for 4 Maaneder — det er jo det, det drejer sig om i § 2 — og at overtage Mergellejet og udnytte det, grave Mergelen op og køre den